

CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN THỰC HIỆN NHẤT QUÁN NÓI ĐI ĐÔI VỚI LÀM THEO QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH

**TỔNG KIM ĐÔNG^(*)
TRẦN THỊ HUYỀN CHANG^(**)**

Ngày nhận bài: 10/10/2024 Ngày thẩm định: 12/10/2024 Ngày duyệt đăng: 25/11/2024

Tóm tắt: Nói đi đôi với làm là tư tưởng xuyên suốt, hành động nhất quán trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn là tấm gương mẫu mực về sự nhất quán giữa lời nói với việc làm, thống nhất giữa lý luận với thực tiễn, nhận thức với hành động, tư tưởng đạo đức với hành vi đạo đức. Sự thống nhất giữa lời nói với việc làm của Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương để cán bộ, đảng viên học tập và thực hành nói đi đôi với làm. Hiện nay, một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa nhận thức và thực hành nói đi đôi với làm, “Nói và viết không đúng với quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Nói không đi đôi với làm; hứa nhiều làm ít; nói một đằng, làm một nẻo; nói trong hội nghị khác, nói ngoài hội nghị khác; nói và làm không nhất quán giữa khi đương chức với lúc về nghỉ hưu, ...⁽¹⁾. Chính vì vậy, cán bộ, đảng viên cần học tập tư tưởng Hồ Chí Minh về việc thực hiện nhất quán nói đi đôi với làm để giữ gìn chuẩn mực đạo đức cách mạng trong giai đoạn mới.

Từ khóa: Chủ tịch Hồ Chí Minh; nói đi đôi với làm; cán bộ, đảng viên

1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về nói đi đôi với làm

Nét nổi bật trong cuộc đời, sự nghiệp của Hồ Chí Minh là ở năm thực hành lớn, trong đó, tiêu biểu nhất là thực hành nói đi đôi với làm, lý luận gắn với thực tiễn. Sự hòa quyện giữa nói và làm ở Hồ Chí Minh đã đạt đến sự nhất quán cao độ, tạo nên sức

lôi cuốn mạnh mẽ trong toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân. Trong mọi giai đoạn cách mạng, từ việc lớn đến việc nhỏ, từ việc nước đến việc riêng, từ công tác đến sinh hoạt hằng ngày, Người luôn chú trọng thực hành nói và làm, thường nói ít làm nhiều, nhiều khi chỉ làm mà không nói, từ trong việc làm toát lên tư tưởng. Là người dành rất nhiều sự quan tâm cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, Hồ Chí Minh thường xuyên nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải thực hành nhất quán nói đi đôi với làm: “Nói cái gì phải cho tin - nói và làm cho nhất trí - làm thế nào cho dân tin”⁽²⁾.

^(*) ThS, Trường Đại học Giao thông vận tải, Hà Nội, Việt Nam

^(**) ThS, Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Nói đi đôi với làm được Hồ Chí Minh sử dụng nhất quán, xuyên suốt trong toàn bộ quá trình hoạt động cách mạng. Nhiều bài nói chuyện, bài viết, thư điện và các câu chuyện sinh hoạt hằng ngày của Hồ Chí Minh đều toát lên tính thống nhất trọn vẹn giữa nói và làm. Nói ở Hồ Chí Minh luôn chỉ đạo mọi hành động của Người. Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng đã từng khẳng định: “Mọi lời nói, việc làm của Hồ Chí Minh đều thiết thực và cụ thể. Nói là làm, thường là làm nhiều hơn nói, có khi làm mà không cần nói, tư tưởng thể hiện trong hành động”⁽³⁾.

Năm 1927, trong tác phẩm Đường Cách mệnh, với 23 tiêu chí trong phần mở đầu Tư cách một người cách mệnh, Nguyễn Ái Quốc đã dành 14 yêu cầu đối với bản thân mỗi cán bộ, đảng viên (Tự mình phải), trong đó nổi bật là “nói thì phải làm”⁽⁴⁾, nói đi đôi với làm. Theo Hồ Chí Minh, cán bộ, đảng viên phải thực hiện nói đi đôi với làm, nói thì phải làm: “Nói miệng, ai cũng nói được. Ta cần phải thực hành”⁽⁵⁾. Đây là vấn đề thuộc về tư cách, đạo đức của người cách mạng, đòi hỏi người cách mạng phải xem là nguyên tắc, phương châm hành động hàng đầu trong mọi giai đoạn cách mạng.

Tròn 20 năm sau, năm 1947, Hồ Chí Minh viết tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc*. Đây là một trong những tác phẩm thể hiện rõ nhất quan điểm của Hồ Chí Minh về nói đi đôi với làm. Hồ Chí Minh thẳng thắn chỉ ra thực trạng đang tồn tại trong Đảng: “Trong Đảng ta, có một số,... Chỉ biết nói là nói, nói giờ này qua giờ khác, ngày này qua ngày khác. Nhưng một việc gì thiết thực cũng không làm được”⁽⁶⁾. Trên cơ sở đó, Hồ Chí Minh yêu cầu cán bộ, đảng viên phải thực hiện thống nhất nói đi đôi với làm như một tiêu chí cứng trong tu dưỡng và rèn luyện: “Tốt nhất là miệng nói, tay làm, *làm gương* cho người khác bắt chước”⁽⁷⁾. Đặc biệt, Hồ Chí Minh căn dặn phải chú ý những hạng người chỉ biết nói suông, không có năng lực làm việc và cần thiết phải hướng dẫn họ để họ gắn lý luận

với thực tiễn, vừa nói vừa hành động cho nhất quán, có như vậy mới đem lại hiệu quả thiết thực trong công việc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại rất nhiều tác phẩm, bài nói, bài viết, những câu chuyện cảm động về sự nhất quán giữa nói đi đôi với làm, thể hiện trong lẽ sống ở đời và làm người. Trên thực tế, có rất nhiều cách biểu đạt khác nhau về nói đi đôi với làm, song cách biểu đạt nào cũng đi đến một điểm nhấn quan trọng, một sự thống nhất cao độ của Hồ Chí Minh về nói đi đôi với làm. Bởi vì, mục đích cao nhất, lý tưởng cao nhất quy định sự nhất quán giữa nói và làm của Hồ Chí Minh chính là để phục vụ nhân dân, đem lại lợi ích cao nhất cho nhân dân, phải hành động bằng việc làm chứ không dừng lại ở lời nói. Do đó, Hồ Chí Minh đặc biệt lưu ý cán bộ, đảng viên phải luôn là tấm gương sáng, đi trước, làm trước, không được lý luận suông, chính trị suông trước nhân dân: “Đảng phải luôn luôn xét lại những nghị quyết và những chỉ thị của mình đã thi hành thế nào. Nếu không vậy thì những nghị quyết và chỉ thị đó sẽ hóa ra lời nói suông mà còn hại đến lòng tin cậy của nhân dân đối với Đảng”⁽⁸⁾.

Theo Hồ Chí Minh, muốn để dân tin, dân theo, cán bộ, đảng viên phải miệng nói tay làm, tiên phong, đi đầu, trong mọi hoàn cảnh “phải gương mẫu, phải thiết thực, miệng nói tay làm để làm gương cho nhân dân”⁽⁹⁾, “lấy kết quả thiết thực đã góp sức bao nhiêu cho sản xuất và lãnh đạo sản xuất mà đo ý chí cách mạng của mình. Hãy kiên quyết chống bệnh nói suông, thói phô trương hình thức, lối làm việc không nhằm mục đích nâng cao sản xuất”⁽¹⁰⁾. Đồng thời, Người kiên quyết chống thói nói suông, chỉ nói không làm, nói một đằng làm một nẻo, nói nhiều làm ít: “miệng thì tuyên truyền bảo người ta siêng làm, mà tự mình thì ăn trưa, ngủ trễ; bảo người ta tiết kiệm, mà tự mình thì xa xỉ, lung tung, thì tuyên truyền một trăm năm cũng vô ích”⁽¹¹⁾. Hồ Chí Minh khẳng định đây là những cán bộ hỏng,

Người không bao giờ chấp nhận những cán bộ suông “Nói hay mà không làm thì vô ích. Đó là một tật xấu”⁽¹²⁾.

Hồ Chí Minh chỉ ra phương châm để giúp cán bộ, đảng viên đạt đến sự nhất quán giữa nói và làm trong mọi hoàn cảnh, mọi công việc: “Cán bộ phải chân đi, mắt thấy, tai nghe, miệng nói, tay làm, óc nghĩ”⁽¹³⁾. Nghĩa là, cán bộ, đảng viên phải gắn liền giữa nhận thức với hành động, nói và làm phải tương xứng với nhau, phù hợp với nhau, không được mâu thuẫn, trái ngược nhau, không được tách rời giữa nói và làm, không được nói mà không làm, nói không đi đôi với làm và nói một đằng làm một nẻo. Chính vì vậy, có thể khẳng định, những căn dặn sâu sắc, tỉ mỉ của Hồ Chí Minh về nói đi đôi với làm chính là nguyên tắc, phương châm hành động quý báu để toàn thể cán bộ, đảng viên phấn đấu thực hiện trong mọi hoàn cảnh, mọi giai đoạn cách mạng. Hồ Chí Minh luôn nghiêm túc thực hiện thống nhất, đầy đủ giữa nói với làm và nêu gương về nói đi đôi với làm trở thành tấm gương để cán bộ, đảng viên học tập, noi theo.

2. Một số yêu cầu cán bộ, đảng viên thực hiện nhất quán nói đi đôi với làm

Tấm gương nói đi đôi với làm của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tạo sức lan tỏa rộng lớn trong toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân. Việc thực hiện nhất quán nói đi đôi với làm theo đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh chính là sự khẳng định giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc của tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời, thể hiện sự thống nhất và quyết tâm của toàn Đảng, mỗi cán bộ, đảng viên trong công tác xây dựng Đảng về đạo đức.

Thấm nhuần quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trải qua các giai đoạn, Đảng, Nhà nước luôn nhất quán quan điểm chỉ đạo giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên bảo đảm thống nhất giữa nói và làm, đề cao tinh thần trách nhiệm tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên. Văn kiện Đại

hội lần thứ XIII của Đảng khẳng định: “Đổi mới phong cách, lề lối làm việc của các cơ quan lãnh đạo của Đảng từ Trung ương đến cơ sở có bước tiến bộ. Coi trọng việc phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức đảng, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội,... xây dựng và thực hiện phong cách làm việc khoa học, tập thể, dân chủ, trọng dân, gần dân, hiểu dân, vì dân, bám sát thực tiễn, chịu khó học hỏi, nói đi đôi với làm”⁽¹⁴⁾. Quán triệt và thực hiện nghiêm các quan điểm, quy định của Đảng, đa số cán bộ, đảng viên nghiêm túc thực hành nói đi đôi với làm, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Tuy nhiên, trong Đảng và hệ thống chính trị, một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa thấm nhuần và thực hành theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về nói đi đôi với làm, thậm chí còn tình trạng nói không đi đôi với làm, nói một đằng, làm một nẻo, nói mà không làm, lý luận không gắn với thực tiễn. Nghị quyết Trung ương 4 khóa XIII của Đảng đã thẳng thắn chỉ ra: “Một bộ phận cán bộ, đảng viên, trong đó có cả cán bộ lãnh đạo, quản lý nhận thức chưa đầy đủ tính chất, tầm quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; chưa nêu cao tinh thần trách nhiệm, thiếu gương mẫu, phai nhạt lý tưởng, giám sát ý chí, sa vào chủ nghĩa cá nhân, nói chưa đi đôi với làm, vi phạm kỷ luật đảng, vi phạm pháp luật”⁽¹⁵⁾. Tình trạng này do cả nguyên nhân bên trong và bên ngoài, trong đó nguyên nhân từ chính nhận thức và hành động của cán bộ, đảng viên là chủ yếu, thậm chí một số cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện dẫn đến nói và làm không thống nhất, nói và làm không đúng đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

Nói đi đôi với làm vừa là một nguyên tắc đạo đức, vừa là phẩm chất đạo đức không thể thiếu của mỗi cán bộ, đảng viên, cần được thực hành thường xuyên trong mọi

hoàn cảnh, trong đời sống và công tác. Hiện nay, để thực hiện nhất quán nói đi đôi với làm, cán bộ, đảng viên cần:

Thứ nhất, nhận thức đầy đủ về ý nghĩa, tác dụng của nói đi đôi với làm và xác định trách nhiệm thực hiện nói đi đôi với làm

Đội ngũ cán bộ, đảng viên là cầu nối trực tiếp giữa Đảng với dân, có mối liên hệ mật thiết với nhân dân. Cán bộ, đảng viên là những người trực tiếp tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đến nhân dân, đồng thời cũng là lực lượng trực tiếp tổ chức thực hiện. Nhất quán nói đi đôi với làm của mỗi cán bộ, đảng viên có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và nhiệm vụ chính trị của tổ chức, tạo hiệu ứng tích cực trong Đảng, hệ thống chính trị và nhân dân, ngăn ngừa, khắc phục tình trạng nói không đi đôi với làm. Vì vậy, nhận thức đầy đủ về giá trị, ý nghĩa của việc thực hiện nói đi đôi với làm để nâng cao ý thức, trách nhiệm đối với việc kiên trì thực hành thống nhất giữa nói và làm. Muốn vậy, mỗi cán bộ, đảng viên cần tự nâng cao trình độ lý luận chính trị, nghiêm túc học tập, nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, các văn kiện, nghị quyết của Đảng, vận dụng lý luận vào thực tiễn, học đi đôi với hành, nói đi đôi với làm.

Thứ hai, cán bộ, đảng viên cần xác định nội dung và nghiêm túc thực hiện nói đi đôi với làm trong công tác và sinh hoạt hằng ngày

Việc xác định nội dung nói và làm của mỗi cán bộ, đảng viên phải trên cơ sở nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Cán bộ, đảng viên cần tích cực, chủ động nghiên cứu, học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Nói và làm theo chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách,

pháp luật của Nhà nước đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải nắm vững, hiểu sâu, nhận thức đúng, nói đúng, làm đúng. Đây là căn cứ lý luận để thực hiện nhất quán giữa nói và làm, giữ vững kỷ luật trong phát ngôn và tổ chức thực hiện.

Cán bộ, đảng viên phải gương mẫu đi đầu, nêu cao tinh thần trách nhiệm, nói và làm đúng chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn, đã nói thì phải làm, làm để chứng minh cho lời nói. Tùy theo chức trách, nhiệm vụ được giao, việc thực hiện nói và làm của mỗi cán bộ, đảng viên phải cụ thể, thiết thực, dễ hiểu, gắn với yêu cầu thực hiện nhiệm vụ chính trị, tránh nói chung chung, đại khái, khó hiểu, khó thực hiện và kiên quyết chống căn bệnh nói một đường làm một nẻo, nói mà không làm, nói nhiều làm ít, nói suông, hứa suông. Cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý phải nêu gương bằng hành động và việc làm cụ thể, tiên phong trong thực hiện các nhiệm vụ chính trị theo đúng phương châm trên làm gương mẫu mực, dưới tích cực làm theo.

Bên cạnh đó, để thực hiện nhất quán giữa nói và làm trong công tác và trong cuộc sống, cán bộ, đảng viên phải thường xuyên, trực tiếp đi cơ sở, gắn bó sâu sát cơ sở, nghiên cứu khảo sát thực tiễn, bám sát thực tiễn địa phương, đồng thời phát hiện và phản ánh kịp thời tiếng nói của nhân dân đến các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền để giải quyết, tránh lối làm việc bàn giấy, mệnh lệnh. Đồng thời, cán bộ, đảng viên phải giữ vững kỷ luật trong phát ngôn trong hội nghị cũng như ngoài hội nghị, khi đương chức cũng như khi về hưu, ở nơi công tác cũng như ở nơi cư trú, trong công việc cũng như sinh hoạt hằng ngày.

Thứ ba, cán bộ, đảng viên cần nêu cao ý thức tu dưỡng, rèn luyện nói đi đôi với làm

Nói đi đôi với làm chính là nguyên tắc đạo đức, hành vi đạo đức của mỗi cán bộ, đảng viên. Nói đi đôi với làm là một yêu cầu khó, cần có quyết tâm tu dưỡng, rèn luyện và thực hành thường xuyên. Để thực hiện

nhất quán nói đi đôi với làm, cán bộ, đảng viên phải thường xuyên tự giác tu dưỡng trong công tác cũng như trong cuộc sống hằng ngày: “bất kỳ việc gì, to hay nhỏ, mình có quyết tâm thì làm được”⁽¹⁶⁾; “Quyết tâm không phải ở hội trường, ở lời nói, mà phải quyết tâm trong công tác, trong hành động”⁽¹⁷⁾. Ngoài ra, để việc tự tu dưỡng, rèn luyện đạt hiệu quả, cán bộ, đảng viên cần xác định rõ nội dung, mục đích rèn luyện cụ thể để tự soi, tự sửa, tự điều chỉnh hành động của mình cho phù hợp.

Mỗi cán bộ, đảng viên cần nghiêm túc quán triệt và thực hiện các quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước. Chủ động xây dựng và triển khai thực hiện các chương trình hành động cá nhân gắn với thực hiện Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XII về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới. Đặc biệt, cán bộ, đảng viên thực hiện nghiêm Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về những điều đảng viên không được làm, trong đó có nội dung không được làm: nói, viết, làm trái hoặc không thực hiện Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, kết luận, quy định, quy chế, quyết định của Đảng.

Tóm lại, nói đi đôi với làm là phẩm chất sáng ngời của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh về nói đi

đôi với làm đến nay vẫn còn nguyên giá trị lý luận và thực tiễn để đội ngũ cán bộ, đảng viên phấn đấu thực hiện và làm theo. Thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh, cán bộ, đảng viên xác định thực hiện nhất quán nói đi đôi với làm có ý nghĩa rất quan trọng và là yêu cầu, nhiệm vụ bắt buộc đối với mỗi cán bộ, đảng viên để thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng trong giai đoạn mới □

⁽¹⁾ Nghị quyết số 04-NQ/TW ngày 30/10/2016 Hội nghị lần thứ tư Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường Xây dựng Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ

⁽²⁾, ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾, ⁽⁸⁾ và ⁽¹¹⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.260, 327, 126, 290 và 126

⁽³⁾ Phạm Văn Đồng, *Hồ Chí Minh - Một con người, một dân tộc, một thời đại, một sự nghiệp*, Nxb Sự thật, Hà Nội, 1990, tr.64-65

⁽⁴⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.2, Sđd, tr.280

⁽⁵⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.4, Sđd, tr.171

⁽⁹⁾ và ⁽¹²⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.14, Sđd, tr.168 và 168

⁽¹⁰⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.13, Sđd, tr.68

⁽¹³⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.6, Sđd, tr.249

⁽¹⁴⁾ Đảng cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.77

⁽¹⁵⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.89

⁽¹⁶⁾ và ⁽¹⁷⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.7, Sđd, tr.481 và 482